មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

សម្លេងយុត្តិធម៌៖ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

កម្មវិធីវិទ្យុសហគមន៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
ការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម
និងសំណុំរឿង០០២នៅតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម

វគ្គទី១

ប្រធានបទ ៖ ប្រវត្តិខ្លះៗ និងការណែនាំ

ដោយ ៖ វ៉េនឌល ឌីហ្វាល់កូ

ជាមួយនឹង ម៉ែន ពិចិត្រ និង លន់ ដាលីន

អានដោយ ៖ ឌី ខាំបូលី

សហការជាមួយបន្ទប់ថតសម្លេងរបស់ស្ថានីយវិទ្យុផ្សាយសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិក-រាជធានីភ្នំពេញ

ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣

ជម្រាបសួរប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់កម្មវិធីវិទ្យុសហគមន៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាទីមេត្រី កម្មវិធី “សម្លេងយុត្តិធម៌៖ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការអត់ឃ្លានសម័យខ្មែរក្រហម” គឺជាកម្មវិធីថ្មីមួយ ដែលបង្កើតឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដើម្បីពិភាក្សាអំពីការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមតាមន័យខ្លឹមសារច្បាប់ និងក្នុងបរិបទប្រវត្តិសាស្ត្ររវាងអ្នកជំនាញផ្នែកច្បាប់ សាស្ត្រាចារ្យផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ និងអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម ព្រមទាំងសិស្សានុសិស្សៗ អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាទៅលើកម្មវិធីនេះ គឺមេធាវី វ៉េនឌល ឌីហ្វាល់កូ ដែលបានចំណាយពេលវេលាចំនួន១០ខែនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បីសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីប្រធានបទនេះៗ ជាដំបូង យើងខ្ញុំសូមលើកយកវគ្គទីមួយដែល

ស្តីអំពីប្រវត្តិនិងការណែនាំខ្លះៗទាក់ទងទៅនឹងការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។

ក្នុងអំឡុងនៃរបបខ្មែរក្រហមពីឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ ការប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាដោយផ្ទាល់មិនមែនជាបុព្វហេតុតែមួយគត់នៃការស្លាប់ និងទុក្ខវេទនារបស់ប្រជាជនកម្ពុជាទេ ។ លក្ខខណ្ឌរស់នៅយ៉ាងលំបាកតោកយ៉ាក ការអត់ឃ្លាន ការធ្វើការហួសកម្លាំង និងជំងឺដោយពុំមានការថែទាំត្រឹមត្រូវក៏ជាមូលហេតុចម្បងនៃទុក្ខវេទនា និងការស្លាប់របស់ប្រជាជនកម្ពុជាដែរ ។

ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ការពិភាក្សាអំពីបទឧក្រិដ្ឋដែលកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមនៅឯតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមហាក់ដូចជាផ្តោតទៅលើតែបទឧក្រិដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអំពើហិង្សាលើរូបរាងកាយ ដូចជាការធ្វើទារុណកម្ម និងការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំ ។ បច្ចុប្បន្ន តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម កំពុងតែជំរុញដំណើរការកាត់សេចក្តីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ប្រឆាំងនឹងអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមចំនួនបីរូប ដែលនៅរស់រានមានជីវិតរួមមាន នួន ជា, អៀង សារី និង ខៀវ សំផន ។ ចំណែកឯ ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវបានតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដកចេញពីសំណុំរឿង០០២ ដោយតុលាការរកឃើញថា ជនជាប់ចោទ អៀង ធីរិទ្ធ ពុំមានកាយសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមដំណើរការកាត់សេចក្តីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ និងដោយសារតែជនជាប់ចោទរូបនេះមានជំងឺវង្វេងវង្វាន់ ។ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទាំងបីរូបផ្សេងទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២មានវ័យជាង៨០ឆ្នាំ ហើយសុខភាពរបស់មេដឹកនាំទាំងបីរូបហាក់ដូចជាទ្រុឌទ្រោម ។ នៅពេលថ្មីៗនេះ មេដឹកនាំទាំងបីរូបត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យដើម្បីពិនិត្យសុខភាពដោយមូលហេតុសុខភាពចុះខ្សោយ ។ ជំងឺដែលជនជាប់ចោទទាំងបីរូបកំពុងប្រឈមមុខរួមមាន ជំងឺផ្លូវដង្ហើម សម្ពាធឈាមឡើងខ្ពស់ និងជំងឺរលាកទងសួតជាដើម ។ បញ្ហាសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទទាំងបីរូបអាចជាហេតុផលមួយដែលធ្វើឲ្យតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើតែឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពុំសូវមានលក្ខណៈសាំញ៉ាំ ក្នុងគោលបំណងធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីជំរុញឲ្យការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមប្រព្រឹត្តទៅមុខបានឆាប់រហ័ស ។ ប្រសិនបើតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ធ្វើការកាត់សេចក្តីទៅលើបញ្ហាអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមប្រហែលជាត្រូវចំណាយពេលវេលាច្រើនក្នុងការប្រមូលភស្តុតាងចាំបាច់ផ្សេងៗ និងការពិភាក្សាផ្នែកច្បាប់ផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធ ។ ប្រសិនបើតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមចំណាយពេលវេលាកាន់តែយូរ នោះឱកាសដែលថាជនជាប់ចោទទាំងបីរូបអាចស្លាប់បាត់បង់ជីវិតមុនការប្រកាសសាលក្រមអាចនឹងកើតមាន ។

ដោយយោងតាមហេតុផលពេលវេលា បទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌរស់នៅដ៏លំបាក និងការអត់ឃ្លានក្នុងរបបខ្មែរក្រហមពុំត្រូវបានអើពើ ពីព្រោះការដាក់បន្ទុកចំពោះបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងគុក អំពើហិង្សា ការសម្លាប់ និងរណ្ដៅសាកសពមានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងភាពសាំញ៉ាំដែលកើតឡើងនៅក្នុងខ្លួនមនុស្សដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃលក្ខខណ្ឌរស់នៅ ។ ការផ្ដោតតែទៅលើបទឧក្រិដ្ឋដោយអំពើហិង្សា គឺជាបែបផែននៃតុលាការអន្តរជាតិ និងច្រើនតែអាចកើតឡើងដោយសារតែបទឧក្រិដ្ឋដោយអំពើហិង្សាទាំងនោះត្រូវនឹងគំរូច្បាប់ដែលមានស្រាប់ ។ បទឧក្រិដ្ឋដោយអំពើហិង្សាទាំងឡាយ គឺជាបែបផែនដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួលបង្ហាញឲ្យឃើញជាងបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងទៅនឹងលក្ខខណ្ឌរស់នៅជាទូទៅ ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងករណីខ្មែរក្រហម ការចងក្រងឯកសារនៃរបបខ្មែរក្រហមបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានផ្ដល់សិទ្ធិឲ្យមានការ«កម្ទេច»អ្នកណាដែលចាត់ទុកថាជាសត្រូវផ្នែកនយោបាយ ហើយជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជារាយពាសពេញទៅដោយរណ្ដៅសាកសពនៃជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានសម្លាប់ដែលផ្ដល់ភ័ស្តុតាងដ៏មានឥទ្ធិពល ។

ក៏ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលនិយាយដល់បទឧក្រិដ្ឋដែលផ្ដោតទៅលើការអត់ឃ្លាន បុព្វហេតុដែលនាំឲ្យហេតុការណ៍នេះកើតឡើង និងការទទួលខុសត្រូវជាលក្ខណៈបុគ្គល អាចមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញនិងពិបាកចោទប្រកាន់ ពីព្រោះការស្លាប់ដោយសារការអត់ឃ្លានមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្នារវាងផលិតកម្មម្ហូបអាហារ គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការរីករាលដាលនៃជំងឺឆ្លង ។

មកទល់នឹងពេលនេះ គ្មានសាលាក់ឬតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិណាមួយបានធ្វើការចោទប្រកាន់ដោយជាក់លាក់ទៅលើបុព្វហេតុនៃការអត់ឃ្លានឡើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែ តុលាការស្រដៀងគ្នានេះជាច្រើនបានខ្វល់ខ្វាយពីបញ្ហាអត់ឃ្លាន ឬទទួលស្គាល់អំពីភាពខុសច្បាប់នៃការបង្អត់អាហារចំពោះប្រជាជនទូទៅ ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅពេលដែលការអត់ឃ្លានត្រូវបានដាក់បន្ទុកចំពោះនរណាម្នាក់ ការអត់ឃ្លាននោះអាចជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងបទឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដូចជា អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ឬឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ។

លទ្ធភាពនៃការចោទប្រកាន់បទឧក្រិដ្ឋនៃការអត់ឃ្លានមានការពិបាក ។ ប្រសិនបើតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមសម្រេចដាក់បញ្ចូលបញ្ហាអត់ឃ្លានទៅក្នុងសំណុំរឿងរបស់តុលាការ សំណុំរឿង ០០២អាចជាករណីមួយដែលប្រសើរសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលបញ្ហាអត់ឃ្លាននេះ ពីព្រោះជនជាប់ចោទទាំងបីរូបនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២នេះ រួមមាន នួន ជា, អៀង សារី, និង ខៀវ សំផន ដែលជាអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមជាន់ខ្ពស់បំផុត ត្រូវបានដឹងឮជាទូទៅថាមានអំណាចថ្នាក់ជាតិដែលបានជួយជ្រោមជ្រែង

ក្នុងការបង្កើត និងលើកកម្ពស់គោលនយោបាយមួយដែលបង្កឲ្យមានគ្រោះអត់ឃ្លានកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ប៉ុន្តែ ការដាក់បញ្ចូលបញ្ហាអត់ឃ្លានទៅក្នុងសំណុំរឿងប្រហែលជាមិនអាចកើតមាននោះទេ ពីព្រោះជនជាប់ចោទទាំងបីរូបនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២នេះ កំពុងស្ថិតក្នុងវ័យជរា និងមានសុខភាពទ្រុឌទ្រោម ។ ដូច្នេះហើយ តុលាការបានសម្រេចចោទប្រកាន់ជនជាប់ចោទទាំងបីអំពីបទឧក្រិដ្ឋផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងអំពើហិង្សាលើរូបរាងកាយ ។

សរុបមកវិញ កម្មវិធីវិទ្យុនេះ គឺជាកម្មវិធីដំបូងបង្អស់នៅក្នុងប្រភេទនេះ ដែលស្វែងយល់អំពីផលប៉ះពាល់ផ្លូវច្បាប់ ដែលអាចធ្វើបាននៅតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ទាក់ទិននឹងការអត់ឃ្លានដល់ស្លាប់ដែលបានកើតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ កម្មវិធីនេះនឹងពិនិត្យមើលថាតើការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមកើតឡើងយ៉ាងដូចម្តេច និងស្វែងយល់អំពីគោលនយោបាយដឹកនាំសំខាន់ៗរបស់ខ្មែរក្រហមដែលបណ្តាលឲ្យកើតមានការអត់ឃ្លាន ។ លើសពីនេះទៅទៀត កម្មវិធីនេះនឹងដកស្រង់ប្រភពច្បាប់ដែលអាចយោងបាន និងឧបសគ្គផ្នែកច្បាប់ដែលអាចចោទឡើងនៅពេលដែលតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមធ្វើការស្វែងយល់អំពីរឿងអត់ឃ្លាននៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ។

ខ្មែរក្រហម និងគោលនយោបាយសំខាន់ៗពាក់ព័ន្ធនឹងការអត់ឃ្លាន

អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមទាំងអស់ អាចចងចាំបានយ៉ាងច្បាស់ពីបទពិសោធផ្ទាល់ខ្លួនទាក់ទងនឹងការស្រេកឃ្លាននិងការបង្អត់អាហារ ។ ប៉ុន្តែ មានតែមនុស្សមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលយល់អំពីមូលហេតុនៃការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងគោលនយោបាយជាតិដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវ ។

នៅពេលដែលខ្មែរក្រហមកាន់កាប់ប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ផលិតផលស្រូវនៅក្នុងតំបន់មួយចំនួនត្រូវបានកាត់បន្ថយយ៉ាងខ្លាំងអស់រយៈពេលប្រាំឆ្នាំ ពីព្រោះតែសង្គ្រាមស៊ីវិលដែលកើតឡើងពីឆ្នាំ១៩៧០ដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក៏មានតំបន់មួយចំនួននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមិនត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញដោយសារសង្គ្រាម ដូចជា តំបន់នៅជុំវិញខេត្តបាត់ដំបងក្នុងភាគពាយព្យ ដែលចាត់ទុកថាជាឆ្នាំងបាយរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងជាតំបន់ដែលផលិតស្រូវច្រើនបំផុតរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

របបខ្មែរក្រហមបានប្រញាប់ប្រញាល់ជម្លៀសប្រជាជនចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងពីទីប្រជុំជននានាឲ្យទៅរស់នៅជាកសិករធ្វើស្រែចម្ការនៅទីជនបទ ។ អៀង សារី បានធ្វើការបកស្រាយដោយផ្ទាល់ជាផ្លូវការមួយថា បុព្វហេតុនៃការជម្លៀសគឺដោយសារតែមិនមានស្បៀងនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ខ្មែរក្រហមបានអះអាងថា បញ្ហាស្បៀងអាហារនឹងត្រូវបានដោះស្រាយតាមរយៈការបង្កើនផលិតផលស្បៀង ដោយ

ការបញ្ជូនប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ទៅធ្វើការនៅសហករណ៍ ។ ប្រជាជនជាច្រើននាក់ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់ខេត្តបាត់ដំបង ព្រោះរបបខ្មែរក្រហមជឿជាក់ថា តំបន់នៅជុំវិញខេត្តបាត់ដំបងអាចផ្តល់ទិន្នផលស្រូវបានច្រើនជាងមុន ប្រសិនបើបន្ថែមកម្លាំងធ្វើការ ។ ខ្មែរក្រហមបានអះអាងថា ការជំរុញវិស័យកសិកម្មអាចជួយស្តារដល់ការបាត់បង់ជំនួយស្បៀងអាហារ បន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមបានបណ្តេញទីភ្នាក់ងារបរទេសទាំងអស់ចេញពីប្រទេស រួមទាំងអង្គការមនុស្សធម៌ផ្សេងៗដែលផ្តល់ជំនួយស្បៀងអាហារ ។ គម្រោងការរបស់ខ្មែរក្រហមមួយនេះបានទទួលបរាជ័យ ហើយលក្ខខណ្ឌរស់នៅក្នុងតំបន់ទាំងនោះ ដូចជានៅខេត្តបាត់ដំបងមានសភាពអាក្រក់ខ្លាំងបំផុត ពោលគឺជន់ដោរទៅដោយអ្នកជម្លៀស និងទទួលរងនូវការដាក់កម្រិតឲ្យផលិតផលស្រូវឲ្យបានទិន្នផលខ្ពស់ ។

របបថ្មីនេះបានប្រកាសថា កម្ពុជាអាចអនុវត្តផែនការ "មហាលោតផ្លោះមហាអស្ចារ្យ" ផ្នែកកសិកមបានយ៉ាងលឿន ជាជាងការធ្វើបដិវត្តន៍ទៅតាមពេលវេលាកំណត់ជាក់លាក់ ។ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានបញ្ជាក់នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំបក្សថា គោលដៅបដិវត្តន៍ និងភាពបរិសុទ្ធស្អាតស្អំនៃរបបខ្មែរក្រហមអាចសម្រេចបានតាមរយៈការបង្កើនទិន្នផលស្រូវជាមធ្យមនៅក្នុងប្រទេសឲ្យបានបីដងច្រើនជាងទិន្នផលដែលធាប់សម្រេចបានកាលពីសម័យមុន ពោលគឺកាលពីមុនធ្លាប់ធ្វើបានមួយតោនក្នុងមួយហិចតា ពេលនេះត្រូវសម្រេចឲ្យបានបីតោនក្នុងមួយហិចតា ។

គម្រោងក្នុងការបង្កើនទិន្នផលស្រូវយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់នេះ ត្រូវបានរៀបរាប់យ៉ាងលម្អិតនៅក្នុង "គម្រោងផែនការបួនឆ្នាំ" របស់ខ្មែរក្រហម ដែលរៀបចំឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧៦ ប៉ុន្តែ មិនទាន់បានបោះពុម្ពផ្សាយនៅឡើយទេ ។ នៅក្នុងគម្រោងផែនការបួនឆ្នាំ ខ្មែរក្រហមមានគម្រោងសម្រេចឲ្យបានទិន្នផលស្រូវ និងឲ្យលើសពីបីតោនក្នុងមួយហិចតា ដែលជាទិន្នផលមធ្យមនៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងរយៈពេលពីរឬបីឆ្នាំ ។

របបខ្មែរក្រហមមានគម្រោងប្រើប្រាស់ស្រូវមួយភាគធំដែលគ្រោងនឹងផលិត ដើម្បីយកទៅចិញ្ចឹមកងទ័ពបដិវត្តន៍របស់ខ្លួន និងប្រើប្រាស់ជាប្រភពចាំបាច់សម្រាប់ចំណូលផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ដែលនឹងត្រូវយកទៅផ្គត់ផ្គង់គ្រប់គោលដៅបដិវត្តន៍ទាំងអស់ ។ នៅក្នុងឯកសារ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានបញ្ជាក់ ថា ផលិតផលស្រូវគឺជាគន្លឹះក្នុងការផ្គត់ផ្គង់កងទ័ព និងការពារកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទប់ទល់នឹងប្រទេសវៀតណាម ។ ហេតុដូច្នេះ ការដាំដុះស្រូវត្រូវបានមើលឃើញថា ជាទិសដៅសំខាន់ចាំបាច់នៃការការពារជាតិ ។

របបខ្មែរក្រហមមិនអើពើទៅនឹងផលលំបាករាប់មិនអស់ដែលនឹងជួបប្រទះនោះទេ រួមមានកង្វះខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវទឹក កង្វះខាតគ្រឿងចក្រទំនើប កម្លាំងជំនាញ និងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ដែលចាំបាច់ក្នុងការសម្រេចឲ្យបាននូវការបង្កើនទិន្នផលស្រូវដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។ ផ្ទុយទៅវិញ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានដាក់បទបញ្ជាថា ប្រទេសជាតិនឹងកសាងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដោយខ្លួនឯង និងអភិវឌ្ឍវិធីសាស្ត្រថ្មីដែលប្រសើរជាងមុនក្នុងការដាំដុះស្រូវតាមរយៈស្មារតីបដិវត្តន៍ពិតប្រាកដ ។

ខ្មែរក្រហមបានដាក់បទបញ្ជាថា ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការលំបាកទាំងអស់ កម្លាំងពលកម្មរបស់ប្រជាជនត្រូវតែសម្រុក "ប្រយុទ្ធ" នឹងផលិតកម្មស្រូវ ដូចជាការវាយច្បាំងប្រយុទ្ធក្នុងសមរភូមិដែរ ។ តម្រូវការមិនច្បាស់លាស់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំខ្មែរក្រហម និងកង្វះខាតគ្រឿងបរិក្ខារ បានបណ្តាលឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ត្រូវធ្វើការងារធ្ងន់ជាច្រើនម៉ោង និងជារៀងរាល់ថ្ងៃនៅទូទាំងប្រទេស ។

ការគណនារបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដែលថាទិន្នផលស្រូវជាមធ្យមបីតោនក្នុងមួយហិចតាអាចសម្រេចទៅបាននៅទូទាំងប្រទេស គឺជាការសន្មតមួយដែលមិនត្រូវត្រឹម ។ ប៉ុន្តែ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនៅតែជំរុញអនុវត្តផែនការរបស់ខ្លួន និងបដិសេធមិនទទួលស្គាល់កំហុសណាមួយ ឬបន្ថយជំហានបដិវត្តន៍របស់ខ្លួនឡើយ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ខ្មែរក្រហមបានបង្កើនកម្រិតទិន្នផលស្រូវលើចំនួនដែលមិនអាចសម្រេចបានទៅហើយនោះ ចំពោះតំបន់ដែលដីមានជីជាតិល្អ ដូចជា តំបន់នៅជុំវិញខេត្តបាត់ដំបង តម្រូវឲ្យផលិតស្រូវឲ្យបានប្រាំតោនក្នុងមួយហិចតា ក្នុងគោលបំណងដើម្បីបង្គ្រប់នូវឱនភាពផលិតផលស្រូវដែលបានគ្រោងទុក ។

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានប្រមូលយកស្រូវយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ពីជង្រុកស្រូវរបស់សហករណ៍នៅទូទាំងប្រទេស ទៅផ្គត់ផ្គង់កងទ័ព និងធ្វើពាណិជ្ជកម្មជាមួយកូរ៉េខាងជើង និងចិន ។ ខ្មែរក្រហមបានបង្កើតគណនីពាណិជ្ជកម្មបរទេសមួយ នៅទីក្រុងហុងកុង ដែលផ្តល់ថវិកាដោយរដ្ឋាភិបាលចិន ។ ជំនួយហិរញ្ញប្បទាននេះ គឺជាការចាំបាច ពីព្រោះតែខ្មែរក្រហមបានហាមប្រាមការប្រើប្រាស់លុយទាំងស្រុង ។

ខណៈពេលដែលខ្មែរក្រហមកំពុងតែបញ្ជូនប្រជាជនឲ្យទៅធ្វើស្រែចម្ការជាច្រើនម៉ោង ដើម្បីផលិតស្រូវឲ្យបដិវត្តន៍របស់ខ្លួន ខ្មែរក្រហមក៏បានដាក់កម្រិតយ៉ាងតឹងរ៉ឹងទៅលើសិទ្ធសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ប្រជាជននៅក្នុងសហករណ៍ ។

បន្ទាប់ពីបានឡើងកាន់អំណាច ខ្មែរក្រហមបានប្រកាសហាមប្រាមកម្មសិទ្ធិឯកជនគ្រប់រូបភាពនៅក្នុងប្រទេស ។ ហេតុដូច្នេះ អ្វីៗទាំងអស់ រួមមាន អាហារ បន្លែ ផ្លែឈើព្រៃ ព្រមទាំងសត្វព្រៃ គឺជាកម្មសិទ្ធិរបស់អង្គការបដិវត្តន៍ ។ គ្រោះអត់ឃ្លានដែលបានកើតឡើងនៅដំណាក់កាលដំបូងនៅក្នុងប្រទេស

កម្ពុជាមិនសូវជាមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរប៉ុន្មាននោះទេ ពីព្រោះប្រជាជនអាចទៅរកប្រភពចំណីអាហារច្រើនក្រាស់ក្រៃនៅក្នុងព្រៃ តាមទីជនបទ និងព្រៃស្រោង ។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្រោមរបបខ្មែរក្រហម អ្នកដែលអត់ឃ្លានត្រូវប្រឈមមុខនឹងការដាក់ឃុំឃាំង វាយដំ ឬត្រូវសម្លាប់ចោល ដោយគ្រាន់តែចាប់ត្រីមួយពីបឹង ឬបេះដូងមួយផ្លែពីដើមដែលខ្លួនដាំ យកមកហូប ឬឲ្យក្រុមគ្រួសារ ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្មែរក្រហមបានបង្កើតឲ្យមានការហូបរួមក្នុងសហករណ៍នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ហើយខ្មែរក្រហមបានហាមការដាំផ្ទះដំណាំកសិផលក្បែរផ្ទះដែលប្រជាជនកម្ពុជាតែងតែដាំសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់នៅកងគ្រួសារដែលជាអាហារបន្ទាប់បន្សំអស់រយៈពេលជាច្រើនសតវត្សរ៍កន្លងមក ។ នេះមានន័យថា ទឹកន្លែងតែមួយគត់ដែលប្រជាជនកម្ពុជាអាចហូបបាន គឺមានតែនៅរោងបាយសហករណ៍តែមយប៉ុណ្ណោះ ។ ហេតុដូច្នេះ អ្នកធ្វើពលកម្មពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើរបបអាហារដែលខ្មែរក្រហមដល់ឲ្យ ដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត ។ ក៏ប៉ុន្តែ របបអាហារដែលទទួលបាននេះមានចំនួនតិចជាងចំនួនដែលមនុស្សម្នាក់ៗត្រូវការទៅទៀត ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកដែលត្រូវបង្ខំឲ្យធ្វើការងារធ្ងន់ធ្ងរជាប់រហូតច្រើនម៉ោង ។

គោលនយោបាយវិតក្បិតរបស់ខ្មែរក្រហមទាំងអស់នេះ គឺជាមូលហេតុមួយដែលបង្កឲ្យមានគ្រោះអត់ឃ្លានរហូតដល់បាត់បង់អាយុជីវិតប្រជាជនកម្ពុជាអស់ជាច្រើននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ការអត់ឃ្លាននេះបានសម្លាបមនុស្សរាប់ពាន់នាក់ ហើយនៅតែបន្តកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀតរហូតដល់ពេលដែលរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ ។

មិនដល់បួនឆ្នាំផង ប្រជាជនកម្ពុជារាប់សែននាក់បានស្លាប់ដោយការអត់ឃ្លាន ឬបុព្វហេតុផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអត់ឃ្លាន ។ អ្នកស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់អំពីរបបខ្មែរក្រហមបានប៉ាន់ប្រមាណថា ប្រជាជនកម្ពុជាប្រហែលជាពាក់កណ្តាល ឬ៨សែននាក់ នៃចំនួនប្រជាជនដែលបានស្លាប់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម មិនបានស្លាប់ដោយសារការប្រើអំពើហិង្សានោះទេ ។ ពោលគឺ ប្រជាជនទាំងអស់នេះបានស្លាប់ដោយសារលក្ខខណ្ឌរស់នៅមិនសមរម្យជាមនុស្ស ការធ្វើការហួសកម្លាំង ការអត់ឃ្លាន និងជំងឺ ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការអត់ឃ្លានក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម

ប្រជាជនកម្ពុជារាប់សែននាក់ ដែលបានស្លាប់ដោយសារការអត់ឃ្លាន ការធ្វើការហួសកម្លាំង និងជំងឺនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម គឺជារឿងមួយដែលមិនអាចប្រកែកបាន ។ ប៉ុន្តែ នៅមានភាពស្រពេចស្រពិលមួយចំនួនដែលចោទឡើងថា តើទង្វើរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលបង្កឲ្យមានការអត់ឃ្លានរហូតដល់

ស្លាប់នេះ អាចចោទជាបទឧក្រិដ្ឋ ដើម្បីផ្តន្ទាទោសក្រោមច្បាប់របស់តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដែរឬយ៉ាងណា ។

នៅក្នុងបទសម្ភាសមួយចំនួន ជនជាប់ចោទទាំងបីរូបនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២បានលើកឡើងថា ការស្លាប់របស់ប្រជាជនកម្ពុជានៅក្នុងរបបខែរក្រហម និងបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌរស់នៅផ្សេងៗ ដូចជា ការអត់ឃ្លាន មិនមែនជាកំហុសរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំមជ្ឈិមនោះទេ ។ មេដឹកនាំទាំងបីរូបបានលើកឡើងថា បញ្ហាដែលកើតឡើងដោយការអត់ឃ្លាន គឺជាលទ្ធផលនៃសង្គ្រាមស៊ីវិល និងជាកំហុសឆ្គងរបស់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមថ្នាក់ក្រោម ។

ជាឧទាហរណ៍ អៀង សារី និង ខៀវ សំផន ធ្លាប់បានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈថា ហេតុផលមួយដែលប្រជាជនត្រូវបានជម្លៀសចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ គឺដោយសារតែពុំមានស្បៀងអាហារផ្គត់ផ្គង់គ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងទីក្រុង ហើយប្រទេសជាតិទាំងមូលកំពុងតែប្រឈមមុខនឹងការអត់ឃ្លានរួចទៅហើយ ពីព្រោះសង្គ្រាមស៊ីវិល និងរបប លន់ នល់ ។

អ្នកស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់និងអ្នកជំនាញផ្នែកច្បាប់ជាច្រើនរូបបានបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងកាលៈទេសៈមួយចំនួន ក្រុមឬបុគ្គលដែលមានអំណាចដែលបានបង្កឲ្យមានការស្លាប់ដោយការអត់ឃ្លានអាចនឹងដាក់ឲ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះបទឧក្រិដ្ឋកម្មនេះ ។ ខណៈពេលដែលមិនមានបទឧក្រិដអន្តរជាតិដ៏ជាក់លាក់ណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងការអត់ឃ្លាន ការទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកើតឡើងដោយការអត់ឃ្លានអាចដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសណ្ឋាននៃឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ឬអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលបទឧក្រិដ្ឋទាំងបីខាងលើនេះត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ។

ដោយឡែក នៅក្នុងបរិបទរបស់តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ គឺជាប្រភពដ៏សក្តិសមបំផុតមួយក្នុងការចោទប្រកាន់ដែលទាក់ទងទៅនឹងការអត់ឃ្លាន ។ ប៉ុន្តែការទទួលបាននូវការផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋនៃការអត់ឃ្លាននៅតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម អាចនឹងមានការលំបាក ពីព្រោះកង្វះខាតផ្នែកទម្រង់ច្បាប់ជាក់លាក់ និងបញ្ហាភស្តុតាង ព្រមទាំងកត្តានៃបុព្វហេតុដែលបានពិភាក្សាពីខាងដើម ។ ជាក់ស្តែង នៅក្នុងដំណើររបស់តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមសព្វថ្ងៃ តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានធ្វើការផ្តោតសំខាន់ទៅលើតែឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើហិង្សា នៅក្នុងសំណុំរឿង០០១ និង០០២ ។ តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមប្រហែលជាមិនបញ្ចូល ប្រធានបទដទៃទៀតទៅក្នុងដំណើរកាត់ក្តីនាពេលខាងមុខនេះទេ ។ ដូច្នេះហើយកម្មវិធីវិទ្យុនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីផ្តល់ជាព័ត៌មានទូទៅទាក់ទងនឹងការអត់ឃ្លាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

និងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធផ្នែកច្បាប់ផ្សេងៗ ដើម្បីផ្ដល់ជាវេទិកាមួយសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាអាចបង្ហាញទស្សនៈយល់ឃើញរបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងការអត់ឃ្លាន និងដំណើរការស្វែងរកយុត្តិធម៌ ។

(ជាបន្តទៅនេះ យើងខ្ញុំសូមលើកយកអត្ថបទមួយក្រោមចំណងជើងថា "គ្មានទេពាក្យថា អត់ឱន" ចេញផ្សាយដោយទស្សនាវដ្ដី"ស្វែងរកការពិត"របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា លេខ១៤៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ សរសេរដោយ ទាវ សារៈមុន្និទ្ធ ។)

គ្មានទេពាក្យថា «អត់ឱន»

អង្គុយជជែកលេងនៅលើផ្ទះកន្តាំងពីរខ្នង ខ្ញុំកត់សម្គាល់ឃើញថា ផ្ទះធំទូលាយនេះមានតែលោកយាយ និងលោកតាពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះរស់នៅ ។ លោកយាយ អិត ណាន់ អាយុ៦៩ឆ្នាំ និងលោកតា សោម ឌុល អាយុ៧០ឆ្នាំ ។ យាយតា មានកូនបួននាក់ គឺស្រីបីនាក់ និងប្រុសម្នាក់ ។ កូនស្រីទាំងបីមានគ្រួសារ និងបែកទៅរស់នៅផ្ទះផ្សេង ចំណែកកូនប្រុសពៅបានទៅធ្វើការនៅខេត្តឆ្ងាយ ហើយរយៈពេលពីរអាទិត្យ ឬមួយខែទើបមកលេងផ្ទះម្តង ។

សព្វថ្ងៃយាយតារស់នៅស្រុកព្រះស្តេច ខេត្តព្រៃវែង ។ អំឡុងពេលខ្ញុំជជែកលេងជាមួយគាត់ពីរឿងរ៉ាវផ្សេងៗ ស្រាប់តែទឹកមុខរបស់ អិត ណាន់ ប្រែស្រងូតស្រងាត់មួយរំពេច បន្ទាប់ពីខ្ញុំបានសួរគាត់ទាក់ទងទៅនឹងរបបខ្មែរក្រហម ឬដែលប្រជាជនខ្មែរទូទៅហៅថារបប ប៉ុល ពត នោះ ។ គាត់បានសម្លឹងមើលមកខ្ញុំបង្អប់ទៅដោយទុក្ខព្រួយ រួចនិយាយថា គាត់មិនដែលភ្លេចទេរបបបីឆ្នាំ ប្រាំបីខែ ម្ភៃថ្ងៃ ភាពឈឺផ្សារវេទនាទាំងឡាយដែលបានជួបប្រទះ វានៅតែដិតដាមនៅក្នុងចិត្តជានិច្ច ទោះបីជារឿងរ៉ាវទាំងនេះកន្លងផុតទៅជាងសាមសិបឆ្នាំហើយក៏ដោយ ។ អិត ណាន់ បន្តថា គាត់មិនអាចអត់ឱនឲ្យអ្នកទាំងនោះបានទេ ចំពោះទង្វើដែលគេបានធ្វើមកលើរូបគាត់ ។

ឈោងដៃយកក្រមាមកជូតមុខ ហើយងាកសម្លឹងទៅរកវាលស្រែខៀវស្រងាត់នៅមុខផ្ទះ អិត ណាន់ បានរៀបរាប់ពីជីវិតដ៏លំបាកនៅក្នុងរបបកាប់សម្លាប់នោះថា នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្មែរក្រហមកាន់កាប់កម្ពុជាទាំងស្រុង គាត់និងកូនតូចៗពីរនាក់ (ស្រីម្នាក់ ប្រុសម្នាក់) ព្រមទាំងប្តី មិនត្រូវបានខ្មែរក្រហមជម្លៀសចេញពីភូមិទេ ដោយហេតុថា គាត់ជាប្រជាជនមូលដ្ឋាន ប៉ុន្តែគ្រួសារគាត់ត្រូវធ្វើការដូចអ្នកថ្មីដែរ ។ នៅសហករណ៍ភូមិពោធិ៍ ណាន់ ត្រូវបានអង្គការចាត់តាំងឲ្យដកស្ទូង ចំណែកប្តីទៅអារឈើតាមភូមិស្រុកនានា ក្នុងតំបន់២៤ ខេត្តព្រៃវែង ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៦ និងនៅដើមឆ្នាំ១៩៧៧ ការហូបចុកនៅភូមិពោធិ៍នេះមិនសូវជាពិបាកប៉ុន្មានទេ ព្រោះមនុស្សម្នាក់ទទួលបានស្រូវប្រាំមួយខាំក្នុងមួយថ្ងៃ ប៉ុន្តែក្រោយមកក៏មានការផ្លាស់ប្តូរមកហូបរួមនៅក្នុងសហករណ៍ ដោយថ្ងៃខ្លះមានតែរបបបបររាវពោតស្ងោរ ឬដំឡូងម្នាក់មួយដុំតែប៉ុណ្ណោះ ។ គាត់ឆ្ងល់ថា ស្រូវធ្វើបានច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ហេតុអ្វីបានជាអង្គការឲ្យប្រជាជនហូបបបរ ឬដំឡូង ដូច្នេះតើអង្គការដឹកស្រូវដែលគាត់ខំធ្វើទាំងយប់ទាំងថ្ងៃនេះទៅណា? គាត់បានដកដង្ហើមធំ ហើយងាកមករកខ្ញុំដោយពោលថា គាត់ចាំមិនភ្លេចទេ ខ្មែរក្រហមធ្វើឲ្យកូនប្រុសជាទីស្រឡាញ់របស់គាត់ស្លាប់ វាហាក់ដូចជាយកកាំបិតមកចាក់គាត់ផ្តាច់បេះដូងគាត់អីចឹងដែរ ។

ណាន់ រំឭកថា ប្រហែលក្នុងអំឡុងពីឆ្នាំ១៩៧៦ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ កូនប្រុសពៅដែលមានអាយុទើបប្រាំមួយឆ្នាំប៉ុណ្ណោះឈឺគ្រុនក្តៅ គាត់បានទៅសុំថ្នាំពីពេទ្យភូមិដែលមានចម្ងាយមិនដល់១០០ម៉ែត្រផង ពីផ្ទះរបស់គាត់ ប៉ុន្តែពេលទៅដល់ទីនោះ អ្នកកាន់ថ្នាំឆ្លើយថា មិនមានសិទ្ធិបើកថ្នាំឲ្យទេដូច្នេះពេលព្រឹកចាំមកសុំពេទ្យទៅ ។ ណាន់ ត្រឡប់មកវិញទាំងក្តីអស់សង្ឃឹម ហើយដោយសារកូនគាត់មានជំងឺកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ទើបស្លាប់នៅពេលនោះទៅ ចំណែក ណាន់ និងប្តី បានត្រឹមតែយំ និងឈឺចាប់ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រោយពីមរណភាពកូន ណាន់ និងប្តី ខិតខំធ្វើការងារមិនហ៊ានឈប់ ឬខ្ជិលច្រអូសទេ ព្រោះពេលមានអ្នកឈឺម្តងៗ អង្គការតែងតែចោទថា នោះមានជំងឺសតិអារម្មណ៍ ឬជាគ្រុនទន្សាយទៅវិញ ។ ណាន់ បញ្ជាក់ថា អង្គការឲ្យគាត់ហូបតិច ប៉ុន្តែឲ្យធ្វើការច្រើន បើមិនធ្វើទេ អង្គការមិនចែកបាយ ឬបបរឲ្យហូបទេ ។ រាល់ថ្ងៃ ណាន់ ត្រូវធ្វើជាមនុស្សខ្វាក់ គរ ថ្លង់ និងប្រឹងប្រែងធ្វើការដើម្បីផ្គាប់ចិត្តអង្គការ ដើម្បីរក្សាជីវិតគាត់ កូន និងប្តី រហូតដល់វៀតណាមរំដោះនៅឆ្នាំ១៩៧៩ ។

អិត ណាន់ និយាយមួយៗថា ខ្មែរក្រហមមិនដែលធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមកលើរាងកាយអ្វី ក្រៅពីដាក់ផែនការឲ្យធ្វើការងារ

នោះទេ ប៉ុន្តែអ្វីដែលធ្វើឲ្យខ្លួនឈឺចាប់នោះ គឺការបាត់បង់កូនជាទីស្រឡាញ់របស់គាត់ គាត់ផ្តាច់មនោសញ្ចេតនាបងប្អូន ប្តីប្រពន្ធ ហើយការធ្វើបាបផ្លូវចិត្តរបស់គាត់ហាក់ដូចជាស្រមោលដែលអន្ទោលតាមប្រាណគាត់ជាងសាមសិបឆ្នាំមកហើយ ។ ភាពឈឺចាប់ទាំងអស់នេះ វានៅតែជាស្នាមខ្មៅងងឹតនៅក្នុងចិត្តរបស់គាត់ដែលមិនអាចលុបបាន ហើយក៏គ្មានពាក្យថា អត់ទោសចំពោះខ្មែរក្រហមទាំងនោះដែរ សម្រាប់រូបគាត់ ទោះបីរឿងរ៉ាវនេះកន្លងផុតទៅជាច្រើនឆ្នាំហើយក៏ដោយ ។

សព្វថ្ងៃនេះ ថ្វីបើ អ៊ិត ណាន់ និងប្តីមានវ័យជរាបន្តិចទៅហើយក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែគាត់មានការចាប់អារម្មណ៍ពីដំណើរការនៃការកាត់ក្តីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ គាត់សំណូមពរឲ្យតុលាការពន្លឿនការកាត់ទោសនេះឲ្យបានឆាប់ ហើយស្នើតុលាការដាក់ទោសឲ្យធ្ងន់ធ្ងរទៅលើមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ព្រោះប្រជាជនខ្មែរច្រើនណាស់បានស្លាប់នៅក្នុងអំឡុងពេលគ្រប់គ្រងរបស់គេ ។

អ៊ិត ណាន់ បានបញ្ជាក់ទៀតថា ការរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម មានសារសំខាន់ណាស់សម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយឲ្យយល់ដឹង និងចងចាំដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យរបបនេះកើតមានឡើងម្តងទៀត ។

ឈាន សារៈមុនិន្ទ

រឿងរ៉ាវពិតដើម្បីប្រវត្តិសាស្ត្រ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាសង្ឃឹមថា ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូបដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហមបាន និងកំពុងសរសេរអត្ថបទឬសៀវភៅអំពីរឿងរ៉ាវពិតផ្ទាល់ខ្លួន ហើយនឹងផ្ញើមកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាតាមអាសយដ្ឋានខាងក្រោម ÷

ផ្ទះលេខ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ទូរស័ព្ទលេខៈ (៨៥៥) (២៣) ២១១ ៨៧៥
ទូរស័ព្ទលេខៈ (៨៥៥) (១៦) ៨៧៦ ៦៩២
ទូរសារលេខៈ (៨៥៥) (២៣) ២១០ ៣៥៨
Email: truthsocheat@dccam.org
Home page: www.dccam.org

អ៊ិត ណាន់ ក្នុងពេលស្តាប់ការរៀបរាប់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ជាទីមេត្រី ការផ្សាយនៅពេលក្រោយៗទៀត យើងនឹងពិនិត្យមើលទៅលើបញ្ហាផ្លូវច្បាប់ជាក់លាក់ផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង០០២របស់តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ នៅក្នុងកម្មវិធីផ្សាយជារៀងរាល់លើកនឹងមានយករឿងរ៉ាវផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីការអត់ឃ្លានមកចែករំលែកទាក់ទងនឹងបទពិសោធនៃការស្រេកឃ្លាន និងការបង្អត់អាហារនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ នៅចុងកម្មវិធីផ្សាយមួយលើកៗនឹងមានការឆ្លើយសំណួររបស់ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ដែលមានចម្ងល់ទាក់ទងនឹងការអត់ឃ្លាន និងដំណើរការកាត់ទោសនៅតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ដែលបានតាមដានស្តាប់ការផ្សាយរបស់យើងខ្ញុំ ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះស្ថានីយវិទ្យុផ្សាយសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិក-រាជធានីភ្នំពេញ ដែលបានផ្តល់សំឌីយោថតសម្លេង ។

ប្រសិនបើប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ចង់ចូលរមផ្តល់ជាមតិយោបល់ សួរសំណួរ ឬចម្ងល់ផ្សេងៗនៅក្នុងកម្មវិធី សូមសរសេរជាលិខិតផ្ញើមកកាន់ លោក ម៉ែន ពិចិត្រ អ្នករៀបចំកម្មវិធីរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលមានអាសយដ្ឋានផ្ទះលេខ ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុ រាជធានីភ្នំពេញ ឬប្រអប់សំបុត្រលេខ ១១១០ រាជធានីភ្នំពេញ ឬទំនាក់ទំនងតាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ ០២៣-២១១-៨៧៥ ឬទូរសារលេខ ០២៣-២១០-៣៥៨ ។ សូមអរគុណ ។

កម្មវិធីវិទ្យុនេះឧបត្ថម្ភដោយ នាយកដ្ឋានកម្មវិធីសកលនៃការិយាល័យប្រជាធិបតេយ្យ សិទ្ធិមនុស្ស និងពលកម្ម របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក ។

កម្មវិធីវិទ្យុនេះ ចាក់ផ្សាយរៀងរាល់ថ្ងៃអាទិត្យ តាមរយៈវិទ្យុជាតិកម្ពុជា AM918 KHz រាជធានីភ្នំពេញ វេលាម៉ោង ៩ព្រឹក និង ម៉ោង៧និង៣០នាទីល្ងាច ។ វិទ្យុខេត្តកំពត FM93.25 វេលាម៉ោង៧ព្រឹក និងម៉ោង៧ល្ងាច ។ វិទ្យុខេត្តព្រះវិហារ FM99 វេលាម៉ោង៧និង៣០នាទីព្រឹក និង ម៉ោង៤រសៀល ។ វិទ្យុខេត្ត បាត់ដំបង FM103.25 វេលាម៉ោង៨ព្រឹក និង ម៉ោង៤រសៀល ។